

การจดทำ เกี่ยวกับ

การรายงาน CSR

ปัญหาโลกร้อน ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติที่ดูเหมือนจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาการกดขี่แรงงาน หรือการเอาเปรียบค่าจ้าง ที่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างใหญ่หลวงกับธุรกิจและสังคม นำไปสู่แนวความคิดการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) เกิดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทั้งในรูปของกฎหมายและความคาดหวังของสังคม

รศ. ดร.เสาวนีย์ สีชมวัฒน์
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หลักในการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ นอกเหนือจากการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพแล้ว สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือการติดต่อสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้อง สื่อกลางที่ธุรกิจใช้ในการติดต่อกับผู้เกี่ยวข้องทั่วไปคือ รายงานประจำปี และการจัดทำรายงานการเงินหรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่างบการเงิน ซึ่งโดยปกติ มักจะถือเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างธุรกิจและนักลงทุน แต่เมื่อสังคมตื่นตัวและให้ความสำคัญกับแนวคิดการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นเริ่มให้ความสนใจกับข้อมูลของกิจการมากขึ้น รายงานการเงินที่จัดทำขึ้นตามปกติไม่สามารถตอบสนองของผู้ต้องการข้อมูลได้ครบถ้วน ทำให้มีการจัดทำรายงานในรูปแบบต่างๆ หลากหลายมากขึ้น

ลักษณะของรายงานเกี่ยวกับ CSR

ในระยะแรกๆ การจัดทำรายงานอื่นที่นอกเหนือจากรายงานการเงินนั้น มักจะเป็นความคิดริเริ่มของกิจการเอง ในอันที่เชื่อข้อมูลที่คิดว่าผู้ใช้ต้องการ รายงานที่จัดทำในระยะแรกๆ มักจะออกมาในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ ที่เน้นการนำเสนอเชิงคุณภาพ ซึ่งต่อมาเมื่อผู้คนได้รับข่าวสารข้อมูลมากขึ้น มีความรู้มากขึ้น มีการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความคาดหวังและตั้งข้อเรียกร้องจากธุรกิจให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อความยั่งยืนของสังคม แนวคิดเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในการจัดทำรายงานเพื่อให้สังคมเกิดความชัดเจนและมั่นใจในภารกิจต่างๆ ของธุรกิจ

ในปี ค.ศ. 2002 The Global Reporting Initiative (GRI) ได้จัดพิมพ์แนวทางในการจัดทำรายงานเกี่ยวกับ CSR ขึ้น และได้มีการปรับปรุงล่าสุดในปี ค.ศ. 2006 เพิ่มแนวทางในการนำเสนอหรือเปิดเผยข้อมูล โดยเน้นการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน การจัดทำรายงานเกี่ยวกับ CSR จึงได้พัฒนามาเป็นลำดับ โดยคำนึงถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม และขยายขอบเขตครอบคลุมหลายเรื่อง มีการนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาประกอบกับข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเฉพาะข้อมูลทางการเงิน เนื่องจากเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญของธุรกิจและสังคมโดยรวม จากการเน้นเพียงตัวเลขกำไรในงบการเงิน ที่เรียกกันว่า “บรรทัดสุดท้าย” (Bottom Line) ได้มีการปรับเปลี่ยนโดยเพิ่มมิติอื่นเข้าไปด้วยเป็น “สามบรรทัดสุดท้าย” (Triple Bottom Line) หรือการแสดงผลการดำเนินงานสามมิติ คือ ด้านเศรษฐกิจ (เน้นการทำกำไร) สังคม (เน้นประชากร โดยเฉพาะพนักงาน) และสิ่งแวดล้อม (เน้นการใช้ทรัพยากร) มีการรายงานตั้งแต่สิ่งใกล้ตัว คือ การจ้างแรงงานที่เป็นธรรม ตลอดจนสวัสดิการและสภาวะแวดล้อมที่มีสุขภาพดีในที่ทำงาน รวมถึงสุขภาพและการขจัดหรือลดความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินของสังคมแวดล้อมที่อยู่ใกล้ๆ ไปจนถึงสิ่งที่อยู่ไกลตัวออกไป เช่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทะนุถนอมและมีการเสริมสร้างทดแทนเท่าที่กระทำได้

ในรายงานการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของเครือซิเมนต์ไทย 2549 ได้ระบุแนวปฏิบัติการพัฒนาสู่ความยั่งยืนไว้ดังต่อไปนี้

แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ : เป็นต้นแบบของธุรกิจ ในด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย สุขอนามัย และการสนับสนุนสังคม

นโยบาย:

1. รักษาสภาพแวดล้อม

- 1.1 ออกแบบกระบวนการผลิต เครื่องจักร อุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 1.2 ควบคุมและลดมลพิษต่างๆ รวมทั้งสิ่งปนเปื้อนที่จะออกสู่สภาพแวดล้อมภายนอก
- 1.3 ลดการเกิดของเสียทั้งจากกระบวนการผลิต และการใช้งานทั่วไป โดยของเสียที่ต้องกำจัด ให้ดำเนินการด้วยวิธีที่ถูกต้องสำหรับการฝังกลบให้ใช้เป็นทางเลือกสุดท้าย รวมทั้งหาแนวทางเพื่อลดการส่งของเสียออกไปกำจัดภายนอก SCG ให้ได้มากที่สุด

2. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

- 2.1 ปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต เครื่องจักร และเทคโนโลยี เพื่อลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
- 2.2 หาแนวทางนำของเสียต่างๆ กลับมาใช้ประโยชน์ โดยการ Reuse/Recycle หรือเป็นพลังงานและวัตถุดิบทดแทน
- 2.3 ฟื้นฟูและปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ เมื่อมีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการผลิตโดยตรง

3. พัฒนาความปลอดภัยและสุขอนามัย

- 3.1 ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อผู้ใช้
- 3.2 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความปลอดภัย และเป็นไปตามหลักการศาสตร์ (การปรับปรุงสภาพการทำงานให้เหมาะกับคน)
- 3.3 กำหนดแนวทางในการป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากการดำเนินงาน ทั้งพนักงาน ผู้รับเหมา และบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง
- 3.4 ส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกในการดูแลสุขภาพของพนักงาน และครอบครัว

4. รับผิดชอบต่อสังคม

- 4.1 ให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามมาตรฐาน หรือข้อตกลงในระดับสากล ที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยป้องกันหรือผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
- 4.2 ให้การสนับสนุนสังคมและชุมชนโดยเฉพาะที่อยู่รอบโรงงาน โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 4.3 จัดให้มีระบบที่เปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นสำหรับโครงการต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน รวมทั้งการเสนอความเห็นหรือข้อร้องเรียนต่างๆ ที่เป็นผลมาจากการดำเนินงานของโรงงาน
- 4.4 เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รวมทั้งผลการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อสาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ

ประโยชน์ขอรายงานเกี่ยวกับ CSR

การรายงานเกี่ยวกับ CSR ในปัจจุบัน ได้กลายเป็นเรื่อง
ที่ธุรกิจให้ความสำคัญ เพราะธุรกิจได้นำ CSR มาใช้ในการจัดทำ
แผนกลยุทธ์ด้วย

ในรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ประจำปี 2548/2549
ของเมอร์ค ประเทศไทย ได้ระบุถึงผลของการดำเนินธุรกิจอย่างมี
ความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ ดังแสดงในกรอบข้างล่าง

**เรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องที่ขาด
ไม่ได้ในการดำเนินธุรกิจของเมอร์ค ประเทศไทย
เพราะเมื่อพนักงานมีความสุขและมีแรงบันดาลใจ
แล้ว สิ่งเหล่านี้จะสามารถสร้างความพึงพอใจ
ให้แก่ลูกค้า และกระตุ้นการซื้อซ้ำในคราวต่อไป
ซึ่งสิ่งนี้ก็จะส่งผลให้เราสามารถสร้างความพึงพอใจ
ให้แก่ผู้ถือหุ้นของเรา และบริษัทฯ จะสามารถจัดสรร
สิ่งดีๆ ตอบแทนคืนสู่สังคมได้มากที่สุด ดังนั้น
ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องความรับผิดชอบต่อ
สังคมกับผลประโยชน์ของการขอรายงานบริษัทนั้นเป็นไป
ในเชิงบวกอย่างแน่นอน**

การจัดทำรายงาน นอกจากจะเป็นสื่อระหว่างกิจการและ
ผู้เกี่ยวข้องตามจุดประสงค์ดั้งเดิมแล้ว ยังสามารถใช้เป็นข้อมูลใน
การวางแผน ลงทุน ฯลฯ ในอนาคตได้อีกด้วย เพราะในการจัดทำ
รายงานนั้น จะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มขึ้น
และในอนาคต ถ้ามีการออกกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใหม่ๆ
กิจการก็จะสามารถปรับตัวได้รวดเร็วขึ้น เพราะมีข้อมูลเป็นฐาน
อยู่แล้ว

บริษัท ไตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด ได้เริ่มจัดทำ
รายงานสิ่งแวดล้อมขึ้นในปี พ.ศ. 2545 และได้ปรับเปลี่ยนเป็น
รายงานการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนในปี พ.ศ. 2549 โดยสามารถนำ
ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมาในอดีตซึ่งได้รวบรวม
และรายงานไว้ในรายงานสิ่งแวดล้อม มานำเสนอเปรียบเทียบกับ
ข้อมูลในปัจจุบัน ทำให้เห็นความต่อเนื่องในการพัฒนาสู่
ความยั่งยืนได้ชัดเจน

การจัดทำรายงานเกี่ยวกับ CSR แสดงความโปร่งใส ในการดำเนินงานของธุรกิจ เป็นสื่อกลางที่สะท้อนให้เห็นถึง การปฏิบัติตามพันธสัญญาของกิจการต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ และในบางกรณียังอาจเป็นตัวชี้หน้าผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายให้กระทำ หน้าที่ของตนอย่างมีความรับผิดชอบมากขึ้นด้วย

ในปัจจุบัน ด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า การจัดทำรายงานผ่าน เว็บไซต์เป็นอีกทางเลือกหนึ่งซึ่งช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในแง่ของ กระดาษและงานพิมพ์ลงไปได้มาก มีความสะดวก รวดเร็ว สามารถ update ข้อมูลให้ทันสมัยตลอดเวลา และยังสามารถ เผยแพร่ได้ในวงกว้าง ตรงตามแนวคิดของ “ความรับผิดชอบต่อ สังคม” ขององค์กร เช่น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้ระบุถึง พันธสัญญาของกิจการที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียให้สามารถพึ่งพาตนเองทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในเว็บไซต์ ดังแสดงข้างล่าง

- รายงานเกี่ยวกับ CSR มิได้มีประโยชน์เฉพาะกิจการขนาดใหญ่เท่านั้น แม้กิจการขนาดย่อม รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงาน ของรัฐ ต่างก็สามารถได้ประโยชน์จากการจัดทำรายงานด้วย เช่นกัน เพราะนักลงทุนหรือผู้ที่ต้องการร่วมทุนด้วยเริ่มให้ ความใส่ใจกับการทำธุรกิจแบบยั่งยืน โดยไม่หวังผลกำไรที่เป็น ตัวเลขเท่านั้น แต่ยังยอมรับผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบอื่น ๆ เช่นชื่อเสียงที่ดีจากการเป็นประชากรที่มีคุณค่าของสังคม ความน่าเชื่อถือจากการเป็นคู่ค้าที่ไม่เอาัดเอาเปรียบ และความเป็นผู้มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดนี้ มาจากการดำเนินธุรกิจแบบมีความรับผิดชอบต่อสังคม และสังคมสามารถรับรู้ได้จากรายงานเกี่ยวกับ CSR นั้นเอง

การจัดทำรายงานผ่านเว็บไซต์เป็นอีก
 ทางเลือกหนึ่งซึ่งช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย
 ในแง่ของกระดาษและงานพิมพ์ลงไปได้มาก
 มีความสะดวก รวดเร็ว สามารถ update
 ข้อมูลให้ทันสมัยตลอดเวลา
 และยังสามารถเผยแพร่ได้ในวงกว้าง

CSR Report

Assoc. Prof. Dr. Saowanee Sitchawat
Thammasat University's Faculty of Commerce and Accountancy

The problems of global warming, sharply depleted natural resources, labour oppression, or other exploitations that have tremendous impact on business and society have been resulted in the concept of Corporate Social Responsibility or CSR. Hence, countless regulations are established both in form of laws and social expectation.

Apart from the effectual management, the indispensable thing serving as the key to successful business is the communication with those related parties. The main media used by many businesses to connect with those related parties is an annual report and a balance sheet report, a major tool normally used to associate between business sectors and investors. But when our society is more alert and pays attention to the concept of Corporate Social Responsibility; other stakeholders start giving priority to the internal information of the enterprise. The regular balance sheet no longer satisfies those who want complete data. Thus, a wide variety of reports is made.

FORMAT OF CSR REPORT

Initially, apart from the financial report, the making of other reports often initiated by the company reveals an attempt to provide vital information to certain group of people. The former reports are made in the form of PR, emphasizing on the qualitative presentation. Later, when people are able to access to more information and harvest more knowledge they are more aware of the importance of sustainable development. Consequently, many stakeholders place their higher expectation on the company and call for the business to be socially responsible continually to maintain social sustainability. So the concept concerning about the stakeholder then is taken into account when it comes to the making of annual report. This can lead to the clarity among the publics and subsequently they will have more confidence in the company's other missions.

- In 2002 the Global Reporting Initiative or GRI published
- the guidelines for making CSR report and it was updated
- in 2006 with one additional guideline associated with
- the presentation or disclosure of data which focuses on
- sustainable business. As a result, the arrangement of
- CSR report has been developed consecutively which is
- based on the benefits of various groups of stakeholders
- and the subject matters in the report cover many topics.
- Qualitative data is accompanied with quantitative data,
- particularly financial data. Since economy is the main
- driving force of business and society as a whole,
- the emphasis only on numeral profit in the balance sheet
- known as Bottom Line has been modified by adding other
- dimension to it which is turned to be Triple Bottom Line
- or the presentation of three-dimensional operational
- performances including economic (focusing on making
- profits), social (giving priority to population especially
- workers), and environmental aspects (underlining on

resource consumption). The report features various topics ranging from something close to our regular basis like the fair employment, welfares, pleasurable environment in the workplace, and the elimination or reduction of any risks threatening to life and public facilities to the topics far from our daily life like the mindful consumption of natural resources and the replenishment of depleted natural supplies.

In the Sustainability Report made by Siam Cement Group in 2006, it indicates about the practical guidelines to sustainability as following :

GUIDELINES FOR SUSTAINABILITY

Objective : To be a model for environmental, safety and workplace hygiene management for business sustainability.

Policy

1. Environmental Conservation

- 1.1 Develop the production process, machinery, equipment and those products that have no adverse environmental impact.
- 1.2 Control and reduce pollutants as well as the discharge of waste and emission into the environment.
- 1.3 Reduce waste from production an other processes and put in place proper waste disposal systems. The disposal of waste by landfilling will be applied where no other options are available. Identify strategies to minimize the amount of waste to be disposed outside SCG.

2. Natural Resources Conservation

- 2.1 Enhance the production process, machinery, and technologies to reduce the consumption of natural resources.
- 2.2 Conserve natural resources by reusing and recycling or transforming by – products or waste into fuel and raw material substitutes.
- 2.3 Rehabilitate the ecosystem where natural resources are directly obtained for production.

3. Workplace Safety and Hygiene

- 3.1 Develop safe and hygienic products.
- 3.2 Improve workplace through ergonomics scheme to ensure safe and healthy work environment.
- 3.3 Identify methods to prevent and reduce work – relate accidents and injuries among employees, contractors and external stakeholders.
- 3.4 Promote and enhance health consciousness among employees and their families.

4. Social Responsibility

- 4.1 Comply with all related work standards and international agreements to either prevent or reduce any possible adverse impacts.
- 4.2 Provide support to communities around SCG's plants through public participation for sustainable development.
- 4.3 Promote a dialogue between SCG and the surrounding communities as a channel to receive their issues and concerns about projects that may adversely affect them or complaints related to SCG's operations.
- 4.4 Regularly disseminate Information to the public concerning SCG's environmental and safety performance as well as other related issues.

BENEFITS OF CSR REPORT

Presently, CSR report becomes the main concern of many businesses and it is also a part of the companies' strategy.

In the CSR Report made in 2005/2006 by Merck Thailand, it indicates about the operation of business with CSR as shown in the following box :

CSR is an indispensable concern when it comes to the commercial operation of Merck Thailand because when our staffs are happy and have inspiration they can also bring satisfaction to clients and stimulate the next purchases. In return, we can also keep our stakeholders satisfied. Besides, our company can eventually contribute and return good things to society. Therefore, the relation between social responsibility and the operational performance of the company is certainly in the positive way.

Apart from serving as the connection between the enterprise and those related parties, the report is as well used as the data for setting up the plan or future investment since the process of making report involves with the accumulation of additionally necessary data. In the future, if there are the law enactments or new regulations issued the enterprises can adjust themselves more quickly because they already have the information bases.

Toyota Motor Thailand Co., Ltd. starts making environmental report in 2002 and then readjusts to the Sustainability Report in 2006 by using the past information on environmental protection accumulated and reported in the previous environmental report and comparing it with the present data, thus obviously revealing the continuity in the sustainable development.

The making of CSR report is a channel to mirror the company's transparency in operating the business. Also, it serves as the media reflecting that the company abides by the business agreements beneficial to many stakeholders. In some other cases, it as well guides those related parties to handle their duties more responsibly.

Momentarily, with advanced technology, the making of report via website has become an alternative that can tremendously help save the budget for buying paper and printing works. More importantly, it is more convenient and rapid. Information can be updated all the time and distributed widely, complying with the concept of "social responsibility" of the organization. Take PTT as an example. The company indicates about the business agreements that play their role in developing those stakeholders' quality of lives so they can be self-reliant, in terms of economic, social, and environmental aspects as shown in the website on page 6.

CSR report is not useful only for the big enterprises but it as well provides immense benefits to small businesses, state enterprise, and government sectors because the investors and those joint ventures start paying more attention to the sustainable business with the expectation not only on the numeral profit but also accepting the remunerations from other kinds of investment including good reputation from being valuable members of society, trustworthiness from being the fair partners and being the generous organization. These abstract remunerations are derived from the operation of business with CSR, and the publics are informed of their social responsibility via this CSR report.

The report features various topics ranging from something close to our regular basis like the fair employment, welfares, pleasurable environment in the workplace, and the elimination or reduction of any risks threatening to life.

